

Familiestyrelsen
Kristineberg 6
2100 København Ø
Att.: Neel Pryds

**Socialpædagogernes
Landsforbund**
SLCSFA
Brolæggerstræde 9
1211 København K

Telefon 72 48 60 00
Fax 72 48 60 01
Email: sl@sl.dk

Girokonto 402-3951

Ref. MEG/lh
Dok.nr. 413677

Sag.nr. 2006-SLCSFA-
00573

12. januar 2009

Høringssvar om forslag til lov om ændring af adoptionsloven og forskellige andre love

Justitsministeriet har den 22. december 2008 sendt udkast til forslag til lov om ændring af adoptionsloven og forskellige andre love (Adoption uden samtykke, stedbarnsadoption af registreret partners barn fra fødslen, mv.) til høring hos Socialpædagogerne.

Lovforslaget indeholder følgende indholdsmæssige ændringer:

- 1) En generel lempelse af adgangen til tvangsadoption.
- 2) En lovgivningsmæssig mulighed for tvangsadoption af udsatte børn under 1 år.
- 3) En lovgivningsmæssig mulighed for tvangsadoption af udsatte børn, som har været anbragt i minimum 3 år.
- 4) Mulighed for at gennemføre adoption fra fødslen af registreret partners barn fra anonym sæddonor, samt andre revideringer af bestemmelser, således at der tages højde for lovgivning og praksis i forhold til sæddonation af enlige og registrerede parforhold.
- 5) Ændringer af reglerne for hvem der er parter i sagen om adoption og ændring af reglerne om beskikkelse af advokathjælp under den administrative behandling af en adoptionssag.
- 6) Justitsministeren gives bemyndigelse til at lave regler om behandling af tvangsadoptionssager.
- 7) Ændrede regler for Adoptionsnævnet.
- 8) Godkendelsen af adoptanter til danske og til udenlandske børn forstås gjort ens, således at adoptanter til danske børn fremover også skal deltage i et adoptionsforberedende kursus.
- 9) Mulighed for indgå aftaler om kontakt og samvær mellem adopterede børn og biologisk familie.

Ad 1) Det er Socialpædagogernes grundlæggende holdning, at de problemer, vanskeligheder og dilemmaer, der eksisterer i forhold til udsatte børn, hverken genereret eller konkret kan løses ved flere tvangsadoptioner. Udsatte børn og unge har mange vanskeligheder, nogle er arveligt betinget, nogle er skabt i svangerskaber og nogle skabes/kommer til i den tidlige barndom og senere hen. SFI's forløbsundersøgelser om børn født i 1995 viser med stor tydelighed dette.

Tvangsadoption er ikke en snuptagsløsning for de udsatte børn. Rigtigt mange af disse børn har behov for meget støtte og kvalificeret hjælp gennem hele deres opvækst.

Tvangsadoption er en privatgørelse af de problemer og vanskeligheder, udsatte børn og unge har. Og tvangsadoption vil vanskeliggøre disse børns adgang til hjælp og støtte. Dermed kan tvangsadoption ofte være barriere frem for en løsning af disse børns problemer.

Socialpædagogerne mener, at en udvidelse af adgangen til tvangsadoption skal tage udgangspunkt i barnets behov. Eksistensen af nuværende eller forventede fremtidige vanskeligheder hos barnet bør indgå med en væsentlig vægt i vurderingen af, om en tvangsadoption er den rette løsning for barnet. Hvis barnet har eller kan forvente at få vanskeligheder af betydning, så bør der ikke kunne gennemføres en tvangsadoption.

Ad 2) Lovforslaget giver specifikt mulighed for, at børn under 1 år i helt særlige tilfælde adopteres uden samtykke, hvis det er til barnets bedste og hvis det er godtgjort, at forældrene varigt ikke vil være i stand til at varetage omsorgen for barnet eller bidrage med en positiv rolle i forbindelse med samvær. Adoptioner efter denne bestemmelse foreslås gennemført som adoptioner uden mulighed for senere kontakt mellem barn og biologiske forældre. Adoption efter denne bestemmelse kan alene ske til forældre godkendt til adoption.

Det er Socialpædagogernes opfattelse, at det er meget få tilfælde, hvor tvangsadoption efter denne bestemmelse er mulig og den helt rigtige løsning. Det vil alene være i situationer, hvor forældreevnen er totalt fraværende, og hvor forældrenes arvelige dispositioner og deres liv under graviditeten ikke giver anledning til at tro, at det nyfødte barn vil få vanskeligheder. Fagfolk ved, at kombinationen af disse betingelser er svært sjældne.

En øget adgang til lukkede tvangsadoptioner i andre situationer rummer problemer. *For det første* er det vanskeligt at se, at adoption i gængs forstand er en løsning for små børn, der fra start eller senere i livet har vanskeligheder – det være sig fysiske skavanker efter forældres misbrug, det være sig varige indlæringsvanskeligheder, hjerneskader, koncentrationsbesvær mv. Disse børn har behov for en stabil opvækst med den nødvendige sociale støtte og ressourcer til at give dem gode vilkår for udvikling.

For det andet viser undersøgelser og erfaring, at børn, uanset deres forældres forældreevne, har en tilknytning til deres forældre, og at forældre næsten uanset deres evner kan hjælpes til at spille en rolle i barnets liv. Rollen kan være perifer i forhold til omsorgsopgaverne, men kan være et væsentligt element for barnets forståelse af sig selv og dets identitet.

Socialpædagogerne mener således, at tvangsadoption af helt små børn bør forbeholdes de situationer, hvor børnene ikke har eller må forventes af få problemer, som fordrer en særlig social indsats og støtte. Og at disse tvangsadoptioner i hovedreglen bør gennemføres som åbne adoptioner.

Ad 3) Lovforslaget giver mulighed for, at børn efter minimum 3 års anbringelse kan adopteres uden samtykke. Adoptioner efter denne bestemmelse giver mulighed for kontakt mellem barn og biologisk familie efter adoptionen. Adoption efter denne bestemmelse kan ske, hvis det er til barnets bedste, og det er godtgjort, at forældrene varigt ikke kan varetage omsorgen for barnet.

I lovforslagets bemærkninger til denne bestemmelse fremgår det, at adoptioner efter bestemmelsen tænkes gennemført efter ansøgning fra plejeforældre, eller tænkes gennemført i situationer, hvor man allerede, i forbindelse med anbringelsen, vurderer, at der med stor sandsynlighed senere vil kunne ske en tvangsadoption. I sidstnævnte situation anbefales det at finde en godkendt adoptivfamilie, der er indstillet på at modtage et barn i pleje med henblik på adoption. Eller finder en godkendt familiepleje, der er indstillet på ved kontraktindgåelse, at det på sigt kan være muligt med adoption. Det fremgår ligeledes af bemærkningerne, at det er væsentligt, at barnets forhold og udviklingsmuligheder er godt beskrevet. Det fremgår imidlertid også af bemærkningerne, at tvangsadoption efter bestemmelserne ikke er betinget af, at adoptionerne sker til plejefamilien, som barnet har været anbragt i.

Som nævnt tidligere mener Socialpædagogerne, at tvangsadoptioner af udsatte børn kan øge risikoen for, at børnene ikke får den hjælp, de har behov for. Det er derfor Socialpædagogernes opfattelse, at der i stedet for en lempe adgang til tvangsadoptioner af større børn bør arbejdes for mere permanente anbringelsesformer svarende til det, der ligger i velfærdsministerens samtidige forslag til ændring af serviceloven - kombineret med mulighed for overdragelse af forældremyndighed og lignende.

Såfremt der skal gennemføres bestemmelser om tvangsadoption, så er det efter Socialpædagogernes opfattelse utroligt vigtigt at holde fast i de intentioner med lovgivningen, som fremgår af bemærkningerne. Det er overordentligt væsentligt, at tvangsadoptionssager af ældre familieplejeanbragte børn – såfremt de ikke rejses som ønske fra plejeforældrene, sådan som det også sker i dag – alene rejses, **hvis** barnets tilstand og udviklingsmuligheder vurderes som uproblematisk og **hvis** tvangsadoption har været et ønske eller en mulighed fra anbringelsens start.

Udsatte børn og unge har ofte komplekse problemer og vanskeligheder. Det være sig af fysisk, psykisk, sundhedsmæssig, følelsesmæssig og social karakter. Problemerne vil meget ofte have en karakter, som kræver en kvalificeret støtte, der rækker ud over den en almindelig udearbejdende familie med en travl hverdag kan stille med. En kvalificeret støtte, der kræver et offentligt ansvar for tilrettelæggelse og koordinering mellem myndigheder.

Det er efter Socialpædagogernes opfattelse et svigt i forhold til disse børn og deres adoptivforældre at overlade problemerne til dem selv. Socialpædagogerne mener derfor, at det bør være et tydeligt krav i forbindelse med tvangsadoptionssager, at det er godtgjort, at barnet hverken aktuelt eller i fremtiden vil have problemer af en alvorlig karakter.

Det er væsentligt, at kontinuiteten i udsatte børns liv og i deres tilknytning forbedres. Udsatte børn som mere eller mindre uplanlagt foreslås tvangsadopteret - fx grundet deres forældres ændrede situation eller grundet deres forældres uheldige udvikling - vil kunne stå i en situation, hvor en tvangsadoption er ensbetydende med alvorligt brud i deres tilværelse og i et tab af en tilknytning. Dette kan ske i de tilfælde, hvor en tvangsadoption foreslås af en kommune og sker til en anden familie end deres hidtidige plejefamilie. Dette kan typisk ses i situationer, hvor barnets plejefamilie ikke har mulighed for at adoptere barnet. Socialpædagogerne mener derfor, at det bør gøres til en betingelse for tvangsadoption af større børn, at adoption rejses som et ønske fra plejefamiliens side, eller at adoptionen har været målet for anbringelsen fra anbringelsens start.

Socialpædagogerne synes generelt, at det er positivt, at tvangsadoptioner af større børn gennemføres som åben adoption med mulighed for kendskab og kontakt mellem barnet og biologiske forældre. Socialpædagogerne har imidlertid nogle forbehold i forhold til gennemførelsen af samvær, hvilket fremgår af bemærkningerne til dette høringsvars punkt 9.

Ad 4) De foreslåede ændringer muliggør medmoderens adoption fra fødslen af børn lavet ved sæddonation i registrerede parforhold og sikre ligestilling af disse børn og forældre med øvrige. Socialpædagogerne synes, forslagene virker fornuftige og har ikke yderligere bemærkninger hertil.

Ad 5) Forslaget om at gøre barnet, forældrene, forældremyndighedshaverne (hvis denne ikke er forældre) og adoptionsansøgeren til parter i en sag om tvangsadoption er en udvidelse af parterne og en styrkelse af retssikkerheden i sagerne. Der gives tillige adgang til beskikket advokathjælp. Socialpædagogerne kan tilslutte sig bestemmelserne.

Ad 6) Socialpædagogerne mener, at justitsministerens bemyndigelse til at fastsætte regler om adoption uden samtykke er vigtig i forhold til at sikre hensigtsmæssig praksis på tvangsadoptionsområdet, både fordi tvangsadoptionsområdet er et følsomt område, og fordi der formodentlig vil være så relativt få sager på området. Socialpædagogerne vil meget henstille til, at reglerne afspejler de af lovforslagernes bemærkninger, som beskrevet i dette høringsvars bemærkninger til punkt 2 og 3. Således at det fastlægges, at tvangsadoptionerne alene kan gennemføres, hvis det kan godtgøres, at børn, indstillet til adoption, ikke aktuelt eller forventeligt i fremtiden har større vanskeligheder. Og således at det fastlægges, at en sag om tvangsadoption af større børn alene kan rejses af adoptionsansøgerne/plejefamilien eller rejses, hvis adoption af barnet hele tiden har været sigtet med anbringelsen.

Ad 10) Socialpædagogerne har ikke bemærkninger til de ændrede regler for Adoptionsnævnet.

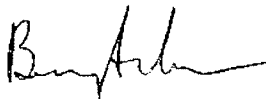
Ad 11) Socialpædagogerne mener, at det er en god idé, at ensliggøre godkendelsen af adoptanter til danske og til udenlandske børn, således at adoptanter til danske børn fremover også skal deltage i et adoptionsforberedende kursus.

Ad 12) Socialpædagogerne ser, som tidligere nævnt, positivt på åbenhed i tvangsadoptioner. Det er Socialpædagogernes opfattelse, at børns viden om og kontakt med biologiske forældre med den rette støtte til barnet og til samværet i langt de fleste tilfælde vil kunne få en positiv betydning for barnet og dets identitet.

Socialpædagogerne har imidlertid nogle væsentlige forbehold til den måde, kontakten skal fastsættes og foregå på i det konkrete forslag. Forslaget om fastsættelse af kontakt og samvær er i den grad udtryk for den privatgørelse som tvangsadoptionen udgør for de udsatte børn. Kontakt og samvær mellem børn og forældre i disse sager vil være en vanskelig opgave. I langt de fleste tilfælde vil kontakten og samværet skulle støttes/overvåges og barnet vil skulle støttes i kontakten. Det ser ikke umiddelbart ud, som om dette er indtænkt i bestemmelserne eller fremtidige procedure.

En fastsættelse af samværet gennem reglerne for skilsmisseforældre er ifølge Socialpædagogerne helt uacceptabelt. Socialpædagogerne vil foreslå, at støtten af samværet, som et minimum i lighed med støtten til transport, indsættes som en bestemmelse i servicelovens regler.

Venlig hilsen

Benny Andersen
forbunds næstformand